

Nytt arbetssätt

Undersköterskor i förebyggande hemtandvård

Hofors

Ny unik satsning i Hofors – förebyggande tandvård i hemmet

26 januari 2023 10:00

Folktandvården Gävleborg gör nu en unik satsning i Hofors där hemtandvård kommer att erbjudas för dem som inte har möjlighet att själva ta sig till tandläkaren.

HOFORS Nu är den unika satsningen igång i Hofors.

Äldre personer som inte kan ta sig till tandvårds-klinikerna får tandvård i hemmet.

– Nu behöver man inte krångla för att göra tandläkarbesök, säger Gunhild Englund, 95.

Folktandvården Gävleborg gör tillsammans med kommunen en unik satsning i Hofors. Där erbjuds förebyggande tandvård i hemmet för dem som har hemtjänst eller bor på särskilda boenden och inte själva kan ta sig till tandläkarkliniker-na.

Redan förra hösten satte projektet igång genom att locka undersköterskor att gå en tandvårdsutbildning.

Enligt Pernilla Hedberg, projektledare hos Folktandvården Gävleborg, var det 13 undersköterskor som nappade på erbjudandet.

Tre av dem var Malin Bäcklin, Rosita Ödman och Therese Kjsetselberg. De jobbar på äldreboendet Spelmannen i Torsåker och

Gunhild Englund föredrar att få förebyggande tandvård av folk hon känner. Här med undersköterskorna Malin Bäcklin, Therese Kjsetselberg och Rosita Ödman på äldreboendet Spelmannen i Torsåker.

FOTO: ROGER WALLENIUS

gick utbildningen för att få mer omväxlande arbetsuppgifter.

– Utbildningen verkade intressant och det kändes kul att få nya arbetsuppgifter, säger de.

Gunhild Englund var en dem på äldreboendet som tackade ja till förebyggande tandvård.

– Det här är bra, nu slipper man åka i väg och behöver

inte krångla med nära anhöriga för att göra tandläkarbesök. Så här går det mycket fortare, säger hon.

Närmaste tandläkarkliniken för invånarna i Torsåker finns i centrala Hofors. Gunhild berättar att hon skulle ha avböjt förebyggande tandvård om den inte hade getts i hemmet på boendet.

– Jag känner också de an-

ställda här, det känns mycket tryggare att få tandvård av dem.

Även undersköterskorna är nöjda med att tandvården ges på plats istället för att de och vårdtagarna ska behöva bege sig någon annanstans.

– Bra idé, det här underlättar för alla, personal, vårdtagare och anhöriga. Om vi vid en undersökning

upptäcker något fel så kontaktar vi förstås en tandläkare, säger Therese Kjsetselberg.

Den här satsningen gjordes efter att Folktandvården uppmärksammat att många äldre personer tackade nej till tandvård för att de hade problem att ta sig till klinikerna.

– Vi gör det här för att förbättra munhälsan och också den allmänna hälsan för denna sköra grupp. Forskning visar att äldre andas in bakterier från munhålan och får lunginflammation, vilket medför mycket lidande och långa vårdtider. Många är sköra och orkar inte med transport till tandvården och det gör att de inte får sin förebyggande tandvård, säger Pernilla Hedberg från Folktandvården Gävleborg.

Om projektet blir lyckat är målet att införa liknande tandvård i samtliga kommuner i Gävleborg.

Text
Roger Wallenius

026-15 95 38
roger.wallenius@gd.se

Varför förebyggande hemtandvård?

Antalet äldre i
samhället ökar och
många har sina egna
tänder i behåll.

Funktionsnedsättningar
och sjukdom innebär
ofta att
den äldre personen
blir beroende av hjälp.

En god munhälsa har
stor betydelse för
livskvaliteten och
påverkar starkt
individens hälsa.

Forskning visar
samband mellan
bristande munhygien
och luftvägsinfektioner
hos äldre.

Varför nytt arbetssätt utanför klinik?

Svårt att ta sig till kliniken

- Patientgruppen växer.
- Hälsan drabbas, får inte vård som behövs och man har rätt till.
- Patienterna uteblir.
- Kräver transporter, lång väntan.
- Svårt med medföljare (anhörig eller boende).
- Risk för lång väntan, större risk för smitta i väntrum.
- Patient kan endast komma viss tid på dagen.
- Svårare vintertid.

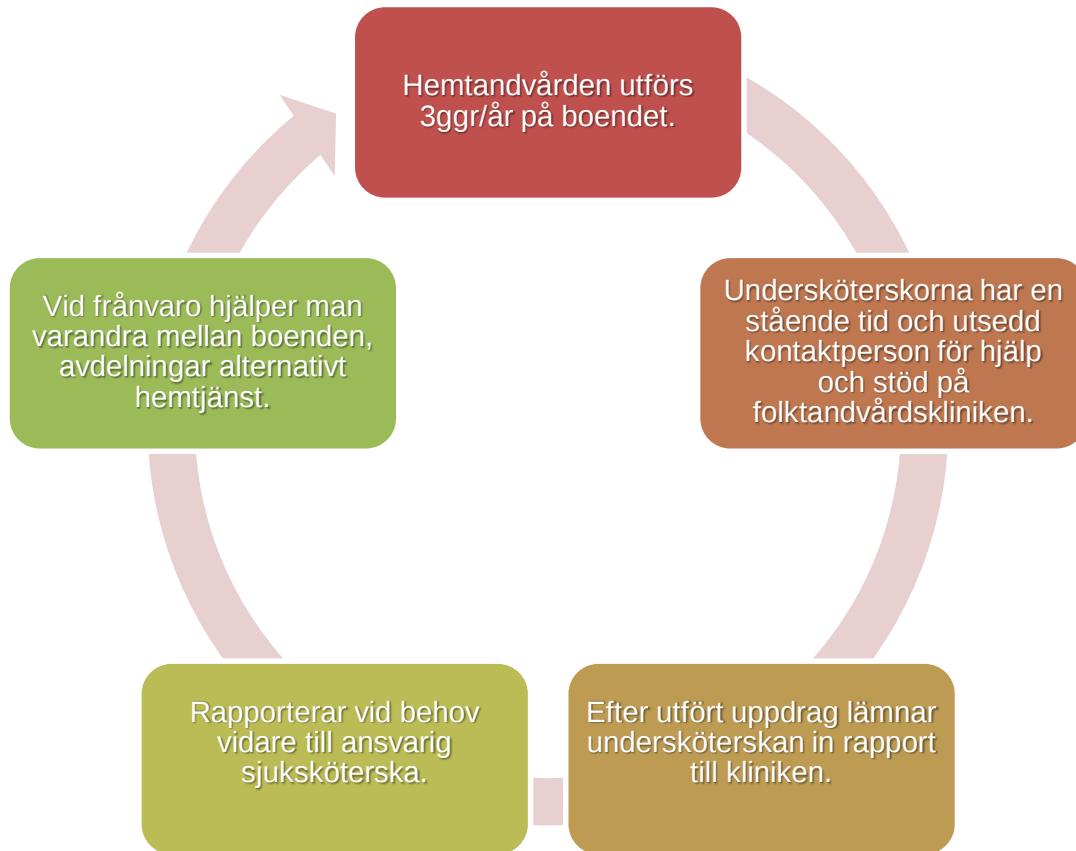
Risk för missförstånd

- Kommunikationen mellan klinik och boende fallerar.
- Medföljare känner ej patient.
- Medicinlistor saknas.
- Information om patienten når inte omvårdnadspersonal på boendet.

Det nya arbetssättet innebär

- Utvalda undersköterskor på boendet får specialgjord utbildning i förebyggande hemtandvård av Folk tandvården.
- Efter utbildning utförs den behandling som annars görs på klinik på boendet.
- Tryggare, lugnare och billigare för brukarna.
- Kommunen får lägre kostnader för ledsagartid och vi spar in på transporter.
- Kommunen fakturerar Folk tandvården för tiden som använts enligt avtal.

Hur?

Vinster

Mera erkänt av boendet när
hemtandvård görs av undersköterska.

Bättre munhälsa/hälsa för patient.

Anhöriga minskar frånvaro och resor.

Behov av ledsagare minskar.

Mindre engångsmaterial
och transporter.

Kontinuerlig vård.

Vinner tid för personal som
kan stanna på boendet.

Mindre oro för patient.

Information och instruktion sker
direkt till omsorgspersonalen.

Tiden dessa patienter uteblir,
räcker till mer planerad vård
av övriga patienter på klinik.

12 Förslag till förbättringar

Förbättringsförslag	Motivering
Upprätta styrdokument	Förbättra processen utifrån de lärdomar vi fått. Ex. Ordningsregler, Ta med alla chefer och SSK från början. Tydligare struktur kring överlämning av information / kommunikation Etc. etc
Lättare journalföring	Har varit krångligt, frasen som skapades har ej hittats av undersköterskorna.
IT – kommunikation	För lättare rapportering emellan kommun och Folk tandvården.
I kommunen fastställa arvode till undersköterskorna innan start.	Har varit ett stående ämne vid uppföljningsmöten.
Använda T4 vid rapportering av tid för FTV.	Finns behovet att rapportera tid kan T4 användas av Ftv's personal
Förbättra process kring inskrivning av nya brukare på boendet	Ta med erbjudandet för den förebyggande hemtandvården direkt – Att den ligger som ett erbjudande eller som "detta ingår hos oss"

Utdrag ur projektets slutrapport

3 Indikation effektmål

Nr	Effektmål	Indikation om effektmålet kommer att nås
E1	Minskad tid för ledsagare / kostnad för kommunen i samband med besök för förebyggande hemtandvård till Tandvården.	Mycket troligt - Har sparat 177 000:-/år enl socialchef
E2	Minskade sjukresekostnader	Brukarna har sparat en kostnad på 120kr/ enkelresa. Totalt: 720:-/år och brukare. Regionen har sparat in 708st enkelresor till Tandvården – Ca a´ pris 557:-/st enl ekonomiförvaltning år 2023. Blir då Totalt: 394 356:-
E3	Miljöutsläpp vid transporter	Mycket troligt – Mindre transporter – lägre miljöpåverkan
E4	Ökad munhälsa	Markant ökning – Se uppföljningsrapporter
E5	Ökad hälsa	Mycket troligt – Kommunen upplever en förlängd livstid hos de boende- Färre har dött jämfört med tidigare år, Kan ej bedöma vad detta beror på.